

ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૨૦ મહિનામાં મગફળીના ભાવ

મગફળી એ ભારતમાં તેલીબિયાંનો એક મહત્વપૂર્ણ પાક છે જે વિશ્વમાં વાવેતરની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ અને ઉત્પાદનની દ્રષ્ટિએ બીજા સ્થાને છે. ભારતમાં મગફળીનું ઉત્પાદન ઓક્ટોબર-નવેમ્બર માં આવે છે. વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦૨૦માં ચીન ૧૭૦.૦૯ લાખ ટન મગફળીના ઉત્પાદન સાથે પ્રથમ, ત્યારબાદ ભારત (૯૧.૭૯ લાખ ટન), અમેરિકા (૩૨.૮૧ લાખ ટન), નાઇજીરીયા (૨૪.૨૦ લાખ ટન) અને સુદાન (૧૬.૪૧ લાખ ટન) સ્થાન ધરાવે છે.

ભારતમાં વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ મગફળીનો વાવેતર વિસ્તાર ૫૩ લાખ હેક્ટર નોંધાયેલ અને ઉત્પાદન અંદાજે ૯૩.૪૭ લાખ ટન થયેલ છે જે ગત વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં ૬૭.૨૩ લાખ ટન હતું. નિકાસ ૨૦૧૭-૧૮માં ૫.૦૪ લાખ ટનથી ઘટીને ૨૦૧૮-૧૯માં ૪.૮૯ લાખ ટન થઈ છે અને આયાત પણ ૨૦૧૭-૨૦૧૮માં ૧.૭૨ હજાર ટનથી ઘટીને ૨૦૧૮-૨૦૧૯માં ૧.૦૭ હજાર ટન થઈ છે.

વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦માં નાફેડે કુલ ૫ લાખ ટન મગફળીની ખરીદી કરી છે. જેમાં ગુજરાતમાંથી ૩.૭૨ લાખ ટન, રાજસ્થાન માંથી ૧.૪૪ લાખ ટન અને આંધ્રપ્રદેશમાંથી ૧૬,૬૦૦ ટન ટેકાના ભાવે (રૂ.૫૦૯૦ પ્રતિ ક્વિન્ટલ) ખરીદી કરી છે.

ગુજરાતમાં વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ દરમ્યાન મગફળીનો વાવેતર વિસ્તાર આશરે ૧૬.૬૩ લાખ હેક્ટર નોંધાયેલ (ત્રીજો આગોતરો અંદાજ, કૃષિ કલ્યાણ વિભાગ, ગાંધીનગર , ગુજરાત) જે ગત વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં ૧૫.૯૪ લાખ હેક્ટર રહેલ (સુધારેલ અંતિમ આગોતરો અંદાજ, કૃષિ કલ્યાણ વિભાગ, ગાંધીનગર , ગુજરાત) તેમજ ઉત્પાદન અંદાજે ૪૫.૮૭ લાખ ટન નોંધાયેલ, જે ગત વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં ૨૨.૦૩ લાખ ટન હતું.

ભારત વિશ્વમાં પામતેલનો સૌથી મોટો આયાત કરનાર દેશ છે. જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ માં ભારત સરકારે રિફાઇન્ડ પામ ઓઇલની આયાત પર પ્રતિબંધ લાદ્યો હતો. રિફાઇન્ડ પામ ઓઇલને મુક્ત વેપારની સ્થિતિથી "પ્રતિબંધિત સ્થિતિ" પર ખસેડવામાં આવ્યો છે જે સૂચવે છે કે, ભારતીય આયાતકારો ને રિફાઇન્ડ પામ ઓઇલની આયાત કરવા માટે ફરજિયાત લાઇસન્સની જરૂર રહેશે. આ પ્રતિબંધોની ભારતમાં મગફળીની માંગ પર સકારાત્મક અસર પડશે.

ગુજરાતમાં મગફળીનો ભાવ ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૧૭માં રૂ.૭૫૦ પ્રતિ મણથી વધીને ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૧૮માં રૂ.૮૫૫ પ્રતિ મણ થયેલ અને ત્યારબાદ ફરીથી વધીને ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૧૯માં રૂ.૯૭૧ પ્રતિ મણ થયો હતો. હાલ જુલાઈ-૨૦૨૦ દરમ્યાન મગફળીનો ભાવ ગુજરાતનાં બજારોમાં રૂ.૧૧૧૮ પ્રતિ મણ છે.

ઉપરોક્ત ઉત્પાદન, આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં માંગ અને સ્થાનિક બજારોની વિગતોને ધ્યાનમાં લઈને સેન્ટરઓફ એગ્રીકલ્ચરલ માકેટીંગ ઈન્ટેલીજન્સ નાહેપ-કાસ્ટ પ્રોજેક્ટ, આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ ખાતે સંશોધન હાથ ધરવામાં આવેલ જેમાં રાજકોટ માર્કેટ યાર્ડનાં મગફળીના ગત વર્ષોના માસિક ભાવોનું વિશ્લેષણ કરેલ છે જેના તારણ પરથી અનુમાન છે કે મગફળીનો ભાવ ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૨૦માં રૂ.૯૭૦ થી રૂ.૧૦૭૫ પ્રતિ મણ (રૂ.૪૮૫૦ થી રૂ. ૫૩૭૫ પ્રતિ ક્વિન્ટલ) રહેવાની સંભાવના છે.